

»Jeg har testamentet mit sjæleliv til litteraturen«

Nomineret. Erling Jepsen bliver aldrig færdig med Sønderjylland. Han bruger romanerne fra hjemegnen til at finde tilbage til sig selv. Men faktisk var han nær aldrig blevet romanforfatter.

Af Jeppe Bangsgaard
jeba@berlingske.dk

I Gram har de et ordsprog, der lyder nogenlunde sådan her: »Nogle gange, når man tror, man taber alt, så taber man kun næse og mund.«

»Man kan tåle meget mere, end man tror,« udbryder Erling Jepsen som forklaring på den sønderjyske talemåde.

Vi taler om at bruge sig selv i litteratur. Om at stå ved sin historie, og om styrken i at turde være svag.

Der er forfattere, der er imod at tage af hovedstolen. De, der er bange for, at nogen skal tro, at de skriver om sig selv. Eller endnu værre: At det er en slags terapeutisk projekt, de har gang i.

Sådan en forfatter er Erling Jepsen ikke. Så langt fra. Den 57-årige forfatter og dramatiker lægger ikke skjul på, at hans romaner handler om ham. At historierne er hentet fra barndommen i sønderjyske Gram. At han, når han skriver, går ind i »Erlings verden dengang i 1960'erne i Sønderjylland«. Prøver at forstå sig selv og sin opvækst som yngste søn i en dysfunktionel ismejerifamilie, hvor storesøsteren blev sendt i familiepleje på grund af farens overgreb på hende.

I bøgerne om Erlings verden er Erling blevet til Allan. Ham møder vi i romanen »Kunsten at græde i kor«, der også er filmatiseret, i »Med venlig deltagelse« og senest i »Den sønderjyske farm«, som er en af de 10 bøger, der i år er nomineret til Danmarks Biblioteksforenings og Berlingskes bogpris, Læsernes Bogpris.

»Der findes ikke én hovedstol. Jeg har mange, og de ændrer sig hele tiden. Jeg ser mig selv som et interessant tilfælde. Jeg har ikke noget, jeg skal skjule eller forsvare. Jeg lukker bare op, og så kan folk kigge ind. Der er ikke noget, der er gemt,« siger Erling Jepsen og tilføjer:

»Jeg har testamentet mit sjæleliv til litteraturen.«

I sit privatliv har Erling Jepsen heller aldrig holdt sig tilbage med at fortælle historier fra sin hjemegn. Det var noget, han begyndte på, da han som 16-årig flyttede hjemmefra, til Haderslev, hvor han boede på kollegium og gik i gymnasiet.

»Når pigerne ville med mig hjem – og det ville de faktisk, for jeg skrev skolekomedier og blev populær, selvom jeg var en nørd – så endte det som regel bare med, at jeg sad og fortalte historier om Gram,« konstaterer han.

»Jeg tror, det skuffede nogen. Men det var det, jeg gik mest op i. At blive hørt på. Lyttet til. Jeg gætter på, at det var en måde at bearbejde det på. Gøre det lidt eksotisk og lidt grusomt. Finde rundt i det. Og måske også blive bekræftet i, at det, jeg havde oplevet, virkelig var mærkeligt.«

Det var også omkring den alder, Erling Jepsen første gang stiftede bekendtskab med Karen Blixens »Den afrikanske farm«, som er blevet et underfundigt forlæg for hans nyeste roman.

»Allerede da jeg læste den første gang, fik jeg fornemmelsen af, at den havde noget med mig at gøre. Dengang kunne jeg ikke rigtig sætte ord på det, men jeg havde den der oplevelse af, at jeg også var lidt af en farmer, og at jeg var en, der iagttog. De, der omgav mig, havde naturligvis ikke en helt anden hudfarve end mig, men jeg følte alligevel, som Blixen gjorde det i Afrika, en vis distance.«

De 17 år i Afrika blev de vigtigste i Karen Blixens liv. For Erling Jepsen var de 16 år i Gram lige så skelsættende. Men mens Karen Blixen kæmpede med at dyrke kaffe på sin farm i Kenya, var det kaninavl, der optog Erling Jepsen, der som 12-årig havde eget luftgevær samt en første- og andenfodermester, som han aflønnede med slik. Det skriver han om i »Den sønderjyske farm«, og han har som antydning skrevet flere andre bøger fra Sønderjylland. Fra 1977, og indtil han debuterede som romanforfatter i 1999, levede han imidlertid af noget andet, nemlig af at skrive radio- og TV-dramatik samt en lang række teaterstykker, blandt andet til Aarhus Teater, hvor han i en årrække var husdramatiker.

»Jeg ville gerne kunne prale med, at jeg slog i bordet og sagde, at nu ville jeg skrive mit eget. Det passer bare ikke. Jeg blev næsten fyret, eller der kom ikke flere bestillinger. Man gad ikke flere stykker fra mig, jeg havde også skrevet over 40. Jeg vidste sgu ikke, hvad jeg skulle gøre. Jeg tror, at jeg for at få tiden til at gå, til de kom til at savne mig igen på teatret, ville prøve at skrive en roman.«

Siden er det blevet til syv romaner. Fem af dem foregår i Sønderjylland, og i dag mener Erling Jepsen ligefrem, at han har brug for at skrive om sin baggrund. At han er afhængig af at se verden med sine Gram-øjne.

»Jeg skal hele tiden finde tilbage til mig selv, til hvem jeg egentlig er. Jeg har været meget til psykolog, og jeg kan huske, at der var en, der sagde til mig, at jeg var grænseautist. Jeg flyder for let ud og forsvinder. I 25 år skrev jeg jo også skuespil om alt. Jeg er dygtig, næsten for dygtig, til at sætte mig ind i forskellige miljøer. Jeg har et skrøbeligt 'jeg', tror jeg, man siger,« siger Erling Jepsen.

»Men jeg kan finde tilbage igen. Det gør jeg i romanerne.«